

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-977

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Lempinen, Auri			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Mehän siinä asiamme esitämme ja he tekevät nää päätökset" - MCD-analyysillä sosiaalitoimiston päihdetyön jäljillä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-04-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 119
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa on tarkasteltu sosiaalitoimistossa toteutettavaa sosiaali- ja päihdetyötä alkoholiongelmiaisten miesasiakkaiden ja sosiaalityöntekijöiden haastattelupuheessa rakentuvien kategorisointien pohjalta. Toimeentulotukiasiakkuuden lähtökohtana on rahan tarve, mutta koska taloudelliset ja sosiaaliset ongelmat nivoutuvat usein toisiinsa, kytkeytyvät toimeentulotuen ja sosiaalityön tarve yhteen. Toimeentulotuessa toteutettava sosiaalityö, päihdeongelmat sekä asiakkaan ja työntekijän kohtaaminen muodostavat sen triangelin, jossa tutkimus liikkuu.</p> <p>Tutkimus on toteutettu teemahaastatteluina Helsingissä. Seitsemää päihdeongelmaista toimeentulotukiasiakasta on haastateltu kahden kesken Diakonissalaitoksen päiväkeskus Stoorissa. Yhdessä sosiaalitoimistossa järjestettiin ryhmähaastattelu, johon osallistui yhdeksän toimeentulotuen ja päihdehuollon sosiaalityöntekijää (aluesosiaalityöntekijää). Haastatellut toimeentulotukiasiakkaat olivat suunnilleen keski-ikäisiä miehiä ja haastatteluhetkellä työmarkkinoiden ulkopuolella. Päihtymiseen he käyttivät alkoholia ja heillä oli pitkä päihdehistoria takanaan.</p> <p>Haastatteluaineiston analysointiin on sovellettu MCD- eli jäsenkategoria-analyysia, jonka avulla on etsitty haastateltavien puheesta keskeisiä heidän käyttämiään kategorioita ja niitä määrittäviä toimintoja ja muita kategoriapiirteitä. Näiden kategorisaatioiden pohjalta on tutkija konstruoinut oman tulkintansa sosiaalitoimiston päihdetyöstä. Harvey Sacksin luomaa MCD-analyysia on Suomessa sovellettu vähän ja tutkimuksessa tarkastellaan sen soveltuvuutta kahteen hieman erilaiseen haastatteluaineistoon: alkoholiongelmiaisten miesten yksilöhaastatteluihin ja sosiaalityöntekijöiden ryhmähaastatteluun. Tutkimuksessa on pyritty reflektiiviseen tutkimusotteeseen tarkastelemalla tarkoin tutkimuksen kuluessa tehtyjä valintoja.</p> <p>Tutkimuksessa muodostunut kuva sosiaalitoimiston päihdetyöstä tuki aikaisempia tutkimuksia: päihdetyö oli "arjenhallinnasta puhumista" ja käytännönläheistä ohjausta. Asiakkaat näkivät sosiaalityöntekijöiden päihdetietouden pintapuolisena. Toisaalta he korostivat sosiaalityöntekijöiden empaattista työotetta teoreettista päihdetietoa tärkeämpänä. Ammattitaitoiseen sosiaalityöntekijään liitettiin ennen kaikkea aito välittäminen ja myötäelämisen kyky. Tutkimuksessa nousi vahvasti esiin alkoholiongelmiaisten miesasiakkaiden tyytymättömyys kirjalliseen asiointiin toimeentulotukiasioissa. He halusivat asioida henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijällä.</p> <p>Sosiaalityöntekijät kaipaivat keskustelua siitä, mitkä ovat sosiaalitoimistossa toteutettavan päihdetyön arvolähtökohdat ja tavoitteet. He näkivät pitkään juoneet työttömät miehet vaikeasti työllistettävänä ja jo alkoholistiseen elämäntapaan sopeutuneina. Sosiaalityöntekijät pohtivat, ovatko vaatimukset tämän ryhmän raitistamiseksi ja työllistämiseksi realistisia.</p> <p>Keskeisenä lähteenä on toiminut kotimainen sosiaalityökirjallisuus kaikessa monimuotoisuudessaan. Asiakuustutkimuksesta voidaan mainita Anneli Pohjolan (1993; 1994) kirjoitukset. Sosiaalitoimiston päihdetyön osalta keskeinen lähde oli Juhani Lehdon (1991) Juoppojen professionaalinen auttaminen. Olavi Kaukosen (2000) teos on auttanut hahmottamaan päihdeongelmien ja -palvelujen kenttää. Reflektiiviseen tutkimusotteeseen innosti mm. Riitta Granfeltin (1998) väitöskirja sekä Karvisen, Pösön ja Satkan (2000) toimittama artikkelikokoelma Sosiaalityön tutkimus. Metodologisia suunnistuksia. Analyysin kannalta keskeisimpiä olivat Harvey Sacksin (1972a; 1972b; 1992) kirjoitukset sekä Forsbergin ym. (1991) artikkelikokoelma Sosiaalisia käytäntöjä tutkimassa.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>alkoholiongelmiaiset - asiakkaat - miehet</p> <p>toimeentulotuki</p> <p>sosiaalityö</p> <p>päihdetyö</p> <p>MCD-analyysi</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			